

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtru[m] religio sit specialis virtus? 4

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

net exhibere reuerentiam vni Deo secundum vnam rationem, in quantum scilicet est primum principium creationis, & gubernationis rerum: vnde ipse dicit Malach. 1. Si ego pater, vbi honor meus? Patris enim est & producere, & gubernare. Et ideo manifestum est, quod religio est vna virtus.

Ad primum ergo dicendum, quod tres personæ diuinæ sunt vnum principium creationis, & gubernationis rerum: & ideo eis vna religione seruitur. Diuersæ autem rationes attributorum concurrunt ad rationem primi principij: quia Deus producit omnia, & gubernat sapientia, voluntate, & potentia bonitatis suæ. Et ideo religio est vna virtus.

Ad secundum dicendum, quod eodem actu homo seruit Deo, & colit ipsum. Nam cultus respicit Dei excellentiam, cui reuerentia debetur: seruitus autem respicit subiectionem hominis, qui ex sua conditione obligatur ad exhibendum reuerentiam Deo. Et ad hæc duo pertinent omnes actus, qui religioni attribuuntur: quia per omnes homo protestatur diuinam excellentiam, & subiectionem sui ad Deum, vel exhibendo aliquid ei, vel iterum assumendo aliquid diuinum.

Ad tertium dicendum, quod imaginibus non exhibetur religionis cultus, secundum quod in seipsis considerantur quasi res quædam, sed secundum quod sunt imagines ducentes in Deum incarnatum. Motus autem qui est in imaginem, prout est imago, non consistit in ipsa, sed tendit in id cuius est imago. Et ideo ex hoc quod imaginibus Christi exhibetur religionis cultus, non diuersificatur ratio lauræ, nec virtus religionis.

ARTIC. IV.

429

Utrum religio sit specialis virtus ab alijs distincta?

AD quartum sic proceditur. Videtur, quod religio non sit specialis virtus ab alijs distincta. Dicit enim * Aug. 19. de ciu. Dei, Verum sacrificium est

cap. 6. in
prim. 10.5

est

est omne opus quod geritur, vt sancta societate Deo iungamur. Sed sacrificium pertinet ad religionem. Ergo omne opus virtutis ad religionem pertinet: & sic non est specialis virtus.

¶ 2 Præterea, Apost. dicit 1. ad Corin. 10. Omnia in gloriam Dei facite. Sed ad religionem pertinet aliqua facere ad Dei reuerentiam, vt supra * dictum est. Ergo religio non est specialis virtus. *art. 2. q. 1. ad 1.*

¶ 3 Præterea, Charitas qua diligitur Deus, non est virtus distincta à charitate, qua diligitur proximus. Sed sicut dicitur in 8. Ethic. Honorari propinquum, est ei quod est amari. Ergo religio qua honoratur Deus, non est virtus specialiter distincta ab obseruantia, vel dulia, vel pietate, quibus honoratur proximus. Ergo non est virtus specialis. *c. 8. 10. 5*

SED contra est, quod ponitur aliqua pars iustitiæ ab alijs eius partibus distincta.

RESPONDEO dicendum, quod cum virtus ordinatur ad bonum, vbi est specialis ratio boni, ibi oportet esse specialem virtutem. Bonum autem ad quod ordinatur religio, est exhibere Deo debitum honorem: honor autem debetur alicui ratione excellentiæ. Deo autem competit singularis excellentia, in quantum omnia in infinitum transcendit, secundum omnimodum excessum. Vnde ei debetur specialis honor. Sicut in rebus humanis videmus quod diuersis excellentijs personarum diuersus honor debetur: alius quidem patri, alius regi, & sic de alijs. Vnde manifestum est, quod religio est specialis virtus.

Ad primum ergo dicendum, quod omne opus virtutis dicitur esse sacrificium, in quantum ordinatur ad Dei reuerentiam. Vnde ex hoc non habetur, quod religio sit generalis virtus, sed quod imperet omnibus alijs virtutibus, vt supra * dictum est. *ar. 1. huius q. ad 1.*

Ad secundum dicendum, quod omnia secundum quod in gloriam Dei fiunt, pertinent ad religionem, non quia ad elicientem, sed quasi ad imperantem. Illa autem pertinent ad religionem elicientem, quæ

270 QVÆST. LXXXI. ART. IV.
quæ secundum rationem suæ speciei pertinent ad
reuerentiam Dei.

Ad tertium dicendum, quòd obiectum amoris
est bonum: obiectum autem honoris, vel reuerentia
est aliquid excellens. Bonitas autem Dei communi-
catur creature, non autem excellentia bonitatis eius.
Et idè charitas qua diligitur Deus, non est virtus
distincta à charitate, qua diligitur proximus. Religio
autem qua honoratur Deus, distinguitur à virtutibus,
quibus honoratur proximus.

ARTIC. V.

Vtrum religio sit virtus theologica?

430

* 6. 3. 3.

AD quintum sic proceditur. Videtur, quòd reli-
gio sit virtus theologica. Dicit enim * August.
in Enchiridio, quòd Deus colitur fide, spe, & chari-
tate, quæ sunt virtutes theologicae. Sed cultum Deo
afferre pertinet ad religionem. Ergo religio est vir-
tus theologica.

* 471. 1.

¶ 2 Præter. Virtus theologica dicitur, quæ habet
Deum pro obiecto. Religio autem habet Deum pro
obiecto: quia ad solum Deum ordinat, vt * dictum
est. Ergo religio est virtus theologica.

1. 1. q. 57.

2. 4. et 9.

33. p. 101.

¶ 3 Præterea, Omnis virtus vel est theologica,
vel intellectualis, vel moralis, vt ex supra * dictis pat-
ret. Manifestum est autem, quòd religio non est vir-
tus intellectualis: quia eius perfectio non attendi-
tur secundum considerationem veri. Similiter etiam
non est virtus moralis: cuius proprium est tenere
medium inter superfluum, & diminutum. Non enim
aliquis potest superflue Deum colere, secundum il-
lud Eccle. 43. Benedicentes dominum, exaltate illum
quantum potestis: maior enim est omni laude. Ergo
relinquitur quòd sit virtus theologica.

S E D contra est, quod ponitur pars iustitiæ, quæ
est virtus moralis.

47 1. 3. et

3. b. m. 9.

RESPONDEO dicendum, quòd sicut supra * di-
ctum est, religio est quæ Deo debitum cultum affert.
Duo ergo in religione considerantur. Vnum quidem
quod